

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Hegyedévre	45 dinár
Egy hóra	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obilježjeva (Zápolya) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma 241
Kiadóhivatali telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDEN NAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁN NAPOK KIVÉTELVÉVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 214. szám.

Kedd, szeptember 26.

A minisztertanács ülése

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 24.

A minisztertanács tegnap esti ülésén Timotievity Koszta miniszterelnökhelyettes referált a Györgye herceggel folytatott tárgyalásokról, aki tudvalevőleg kijelentette, hogy semmiesetre sem hajlandó Nisbe költözködni. A kormány még nem döntött a további teendők felett, mert előbb megvárja Alexander királynak ebben az ügyben adandó válaszát. A minisztertanács Györgye herceg ügye után áttért a Csehszlovákiával való kereskedelmi szerződés tárgyalására és hosszú vita után elfogadta azt teljes terjedelmében. A minisztertanács még az este folyamán alá is írta a konvenciót s így annak rendelkezései már érvénybe is léptek. A szerződés szerint az SHS királyság százötvenezer hektoliter bort szállíthat Csehszlovákiába, viszont a köztársaság ugyanannyi hektoliter sört importálhat Jugoszláviába.

Ugyancsak ezen az ülésen elhatározta még a minisztertanács, hogy október elsején delegációt küld Lengyelországba, hogy a lengyel kormány megbízottaival tárgyalásokat folytasson egy kereskedelmi konvenció megkötésére. Október közepe táján ugyanaz a bizottság Romániába utazik, ahol hasonló céllal fog tárgyalásokat kezdeni a román kormány delegátusaival.

A budget ügye.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 24.

A pénzügyminiszter újból megsürgette a minisztériumokat, hogy készítsék el az 1923—1924-ik évi költségvetésüket, hogy megvitásuk után a kellő időben kerüljenek a szkupstina elé. A pénzügyminiszter sürgető felhívásában új határidőt szabott meg a budgetek benyújtására, még pedig 1922 november 20-ikát, ami alatt előreláthatólag mindegyik minisztérium elkészülhet a költségvetés munkájával.

Az orosz flotta utja.

— Beogradi tudósítónk távirata

London, szept. 24.

Az orosz flotta elhagyta hadikikötőjét és a Fekete-tenger nyugati részén cirkál. A szovjet egyben a román határon erős csapatösszevonásokat eszközöl. Mostanáig már háromszázezer ember áll fegyverben és ezt a számot napról-napra szaporítják.

Ujra leszakadt a Prahova hidja.

Bukarest, szept. 24.

Emlékezetes még, hogy július hó folyamán a Bukarest—Budapest közötti internacionális expresszvonat alatt a komarniki hid, amely a Prahova-folyó fölött vezet át, leszakadt és hogy a katasztrófának számtalan halottja és sebesültje volt. Mint most Bukarestből jelentik, szombat este ugyanezen az utvonalon, ugyancsak az expressz ismét katasztrófa érte. A szerencsétlenségről a következőket jelentik:

A szerencsétlenség a multkori katasztrófa színhelyétől 300 méternyi távolságra történt. Tehát nem a komarniki hid szakadt le, hanem a Posada és Valea Larga közötti alagut bejárata előtt lévő negyven méter hosszú kétéves hid zuhant a Prahova-folyó medrébe. A szerencsétlenség a Brassóból délelőtt 10 óra 15 perckor elindított budapest—bukaresti gyorsvonatot érte délután 1 óra 30 perckor.

Amikor a mozdony a hidra ért, a hid megrázkódott és nagy recesséssel beszakadt. A mozdony a szerkocsival és az utána következő podgyázkocsival a hidszerkezettel

együtt a folyóba zuhant. A mozdony és a kocsik zuhanása okozta lökés szerencsére kettészakította a vonatot, azonban a podgyázkocsikhoz kapcsolt és elszabadult másodosztályú személykocsi a visszaütődés miatt belefuródott az utána következő budapesti közvetlen kocsiba.

A gyorsvonat két mozdollyal haladt, a második mozdony a vonat hátulról tolt. Nagy szerencse, hogy a közelgő alagut miatt a rendes menetsebességnél lassabban haladt a vonat. Ha a vonat teljes sebességgel ért volna a hidra, menthetetlenül lezuhant volna az egész vonat a folyóba.

A nagy rázkódtatás rémes pánikot keltett az utasokban, akik közül igen sokan sebesültek meg könnyebben. A két összelapult kocsiból rémes javeszékéles és segélykiáltás hallatszott. Eddig 3—4 halottról tudnak, a súlyosan sebesültek száma 10—15, akiket a színajai kórházba szállítottak.

Érdekes, hogy a vonatot ugyanaz a mozdonyvezető vezette, aki a multkori katasztrófánál is vonatvezető volt.

Puhul az entente a keleti kérdésben.

— Beogradi tudósítónk távirata.

Páris, szept. 24.

Szombaton délután befejezték a párisi konferenciát. Este hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint a konferencián véglegesen megállapították az angorai kormánynak adandó memorandum szövegét. Az angol, francia és olasz kormány fölhívja az angorai nemzetgyűlést, hogy nyilatkozzék, hajlandó-e haladéktalanul teljhatalmu megbizottait kiküldeni, hogy Anglia, Franciaország, Olaszország, Görögország, Japán, Románia és Jugoszlávia részvételével Velencében vagy más helyen megtartandó konferencián a keleti kérdést eldöntsék. A konferencia azonnal összeül, mihelyt befejezték a szükséges előkészületeket.

A szövetségesek állítólag beleegyeznek abba, hogy Törökország Tráciát a Maricáig Drinápolylyal megkapja, hogyha nem szállja meg a semleges zónát Bizonyos további területek katonai kiürítését is tervezik a nagyhatalmak. A tengerszorosok szabadságát pedig a népszövetség védelme alá helyezik a törökországi kisebbségek jogaival együtt. Támogatják Törökország felvételét a népszövetségbe. A háke ratifikálása után azonnal kivonják

csapataikat Konstantinápolyból. A szövetségesek ezért azt kívánják, hogy a törökök ne szállják meg a semleges zónát és ne küldjenek csapatokat a tengerszorosokon tulra. Az új határvonal megállapítása céljából Kemal pasát meghívják Izmidbe.

A külügyminiszter hazakerkezik.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 24.

Ninesity Momesiló dr. külügyminiszter holnap Párisból Genuán át Beogradba érkezik. A minisztertanács holnap délelőtt ülést tart, amelyen Ninesity külügyminiszter referál külföldi utjának eredményéről. A kormány hír szerint ezen az ülésen fog véglegesen határozni az SHS államnak a keleti kérdésben követendő magatartásáról.

A hírrel kapcsolatban jelenti beogradi tudósítónk, hogy egy párisi értesítés arról számol be, hogy Pansity miniszterelnök Poincaré francia miniszterelnökkel tárgyalásokat folytatott, amelyeken megbeszélést a keleti helyzetet s kölesönösen megegyeztek a teendő intézkedések tárgyában. A tárgyalásokon a legteljesebb egyetértés uralkodott a két kormányfő között.

A szociálpolitikai miniszter utja.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 24.

Zserjav dr. szociálpolitikai miniszter, Zezs dr. és Suvajdzs dr. szociálpolitikai minisztériumi osztályfőnökök, valamint Stanycar dr. egészségügyi minisztériumi osztályfőnök kíséretében Zagrebba utazott, ahol a munkások érdekében történő egészségügyi intézkedések életbe léptetésére kongresszust tartanak. Zagreből Bresztovácba utazik a miniszter és kísérete, az ottani ujonnan megnyílt sanatórium megtekintésére, melyben tuberkulózisban szenvedő rokkantak nyernek szakszerű orvosi kezelést és ápolást. Zserjav dr. a jövő hét szerdáján tér vissza Beogradba.

A törvényhozó bizottság ülése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 24.

Trifkovity Márk törvényegységösítő miniszter hosszabb szabadságról hazaérkezett Beogradba, ahol a holnapi napon már részt vesz a törvényhozó bizottság ülésén. A törvényhozó bizottság ezen az ülésén fontos ügyekben határoz, így többek között a tisztviselői kérdésben és a közvetlen adóról szóló törvényjavaslat egyes vitás részei felett dönt.

Veszedeimes példa!

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 24.

Szófiából jelentik: A bolgár minisztertanács elfogadta a balkánháború és a világháború volt minisztereinek vád alá helyezéséről szóló törvényjavaslatot. Eszerint tehát életbelép a törvény, melynek rendelkezései alapján maga a nép ítélkezik volt miniszterei felett. A végrehajtó rendelet szerint a szavazás október 2-án történik aképpen, hogy minden polgár szavazólapot kap, amelyen az összes akkori miniszterek neve szerepel. Akit a választó ártatlannak tart, annak nevét törli a jegyzékből, az összeolvasott voksok többsége határoz ezután, hogy melyik miniszter kerül bíróság elé.

Magyarország nem bírja az ellenőrző bizottság költségeit.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, szept. 24.

A magyar kormány a nagyhatalmak budapesti képviselőihez jegyzéket intézett, amelyben kifejti, hogy nem felelhet meg a békeszerződés határozmányainak, mert a katonai ellenőrző bizottságot redukálták ugyan, de az működését az eddigi keretek között a magyar állam pénzügyi terhére tovább is folytatja. Ez a magyar államháztartásra újabb méltánytalan terhet jelent, amiért a magyar kormány kénytelen tiltakozását bejelenteni. A jegyzék kifejti, hogy a katonai ellenőrző bizottságoknak Magyarországon nincs létjogosultsága, mert Magyarország a békeszerződés összes katonai feltételeit teljesítette, ahogy azt a bizottság is elismerte. Az ellenőrző bizottság személyzetének szokatlanul lassu munkája dacára működését augusztus harmincegyedikéig befejezte. Azóta semmiféle eredményes tevékenységet nem folytat. A hadianyagot ellenőrző bizottság megállapította, hogy Magyarországnak hadianyagban hiánya van. A bizottság elleneséges kémügynökök segítségével hasztalan kutatót rejtett hadianyagkészlet után, mert ilyen nincsen. A fentiek alapján a magyar kormány reméli, hogy a nagykövetelek tanácsa meggyőződhet, hogy Magyarország a békeszerződés katonai, hadihajózási és léghajózási pontozatait teljes egészében végrehajtotta és ezért a katonai ellenőrző bizottság visszahívását kéri.

A jegyzék példákat hoz fel az ország aránytalan megterhelésére, hogy amíg Magyarország kormányzójának a civillistája három millió korona, addig egy brit ezredes tíz millió korona fizetést élvez. A magyar miniszterelnök havi fizetése huszonezer korona, ellenben egy brit katona százötvenezer, egy altiszt háromszázezer korona havifizetést kap.

A jóvátételi bizottság nem engedli az építkezést Magyarországon.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, szept. 24.

A lakásépítési akcióval kapcsolatos tanácskozások folyamán a magyar pénzügyminiszter kijelentette, hogy hiába forszírozzák az építés megindítását, a kormány semmit sem tehet, mert a jóvátételi bizottság óvást emelt a fedezetlen államjegyek kibocsátása ellen. A jóvátételi bizottság tilalma a lakásépítési akcióra is vonatkozik és a magyar kormánynak eszerint kell igazodnia.

A németek vasúti fűtőházakat építenek Jugoszláviában. A közlekedésügyi minisztériumban tegnapi konferenciát tartottak, amelyen a Németországból érkezett gyárosok és iparosok is részt vettek. A német gyárosok javaslatot tettek, hogy jóvátétel címén Jugoszláviában vasúti fűtőházakat építenek.

Bomlik a Radics-párt.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 24.

Zagrebból jelentik: A Radics-párt tegnapi nagygyűlést hívott össze Zagrebba. Az értekezleten Heissler dr. képviselőnek a pártból való kilépését tárgyalták, aki tudvalevőleg azért lett hűtlen Radicshoz, mert a pártban nem méltányolták nagyobb

figyelemre a szerb közeledésről és parlamenti életben való részvételről előterjesztett javaslatait. A horvát parasztságban nagy csapásnak vélik Heissler kilépését, mert a képviselő mögött jelentékeny többség áll.

Emelik a postal tarifát.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 25.

A postaminiszter programja meglehetősen szűk keretek közé szorítkozik. Főképpen arra, hogy majdnem óramű pontossággal három havonként emeli a postai tarifát, telefon- és táviratdíj szabását. Minden emelési hír végén ott a stereotíp mondat: „a miniszter ebből az emelésből ennyi- és ennyi millió dinár többletet vár”. De azt még eddig sohasem lehetett regisztrálni, hogy a miniszter új beruházásokat csinált volna. Tervet talán igen, de egy gyökeres javítást, amely pedig sürgősen kellene, azt nem.

Nem tudjuk, hogy az ország többi részében milyen a helyzet a postát illetően, de a Vajdaságban nyugodtan megjegyezhetjük, hogy kritikán aluli. Hogy az ország fővárosával telefonon néha napokon keresztül nem lehet beszélni hol ezen, hol azon a vonalon, az már annyira megszokott dolog, hogy ezen már csak egy-egy naiv bankpraktikáns dühöng. Hogy egy levél Susákból például két nap alatt ér Beeskerekre, míg Beogradból néha négy alatt teszi meg a Beeskerekre vezető utat — az a déli féltekén uralkodó passzát szeleknél tudható be. Hogy a táviratot, korunk eme feltűnést keltő találmányát mint szakálnövesztő szert vezették be a kereskedőcégek, hírlapok, stb. az is tudott dolog. Tudniillik az embernek feltétlenül mértényire nő meg a szakála míg megkap egy ilyen hajdanában sürgősnek mondott közleményt. Hogy arról a humorról ne is szóljak ugyebár, amelyet a telegráfista ur enged meg magának külön — nem tudja se szerbül, se magyarul, se németül csak oroszul — hogy úgy ad vissza egy magyar vagy német szöveget, hogy valamilyen keleti nyelvekkel foglalkozó tudományos intézmény örömkönyveket írna ez új, hangzatos és főleg megfeythetetlen nyelv előtt.

Hogy a telefon már a múltban is mint egyedül javalt gyógyszer vált be az ideggyógyászatban, azt is tudjuk. Hogy néha-néha hetenként átlag hat napon keresztül hol ezzel, hol azzal a várossal nem lehet beszélni, mert rossz a vonal — és ha jó a vonal, akkor arra kellene itélni a postaigazgató urat, hogy ő beszéljen órák hosszat ezen a „jó” vonalon, ahogy azt nekünk, szegény újságíróknak tenni kell. Mondom, ez mind tűrhető volna ha — olcsó lenne. De nem olcsó! A mi telefonunk, a mi táviratunk, a mi postánk a legdrágább a világon. És ezt nagyrészt az a teljesen rendszertelen postapolitika okozta, amelyet ma Novi Sad csinál. Elárasztják a hivatalokat oroszokkal, akik részben a nyelvtudás elégtelensége,

részben kellő szakismeret hiánya, részben pedig egyszerű nem akarásból sokkal jobban megterhelik az intézményt, mint ahogy azt kellene. A legtöbb helyen 3-4 tisztviselő végzi el azt a munkát gyengén, amelyet régen (egy évvel ezelőtt!) még egy tisztviselő jól elbírt. Az összes régi tisztviselők természetesen ilyenformán túlságosan megvannak terhelve, miután a vérükben van, hogy a verkleinek menni kell és így a tudatosan vagy önkéntelenül szabotálók munkáját is elvégzik. Rövid idő múlva azonban ott hagyják a pályájukat, hogy jobboldalabb polgári állásokat foglaljanak el és helyüket betöltik sokszor olyanokkal — példa van rá, — akik a betüvetés technikai nehézségeivel küzdenek. Hogy finoman beszéljünk!

Az ilyen gazdálkodás milliós károkat okoz az országnak. Minden tarifaemelés tehát csak nagyobbá teszi a bajt, de nem segít. Az egész csak egy uton javítható: a meg nem felelő emberek sürgős elbocsátásával, de úgy, hogy ezt a reorganizációt — felülről kell kezdeni, mert különben rövidesen teljesen anarchikus állapotok lesznek a postán.

Bíró nélkül a járás-bíróság.

Folyton nőnek a restanciák. — 800 elintézetlen akta. — Személyi változások a törvényszéki bírói és jegyzői karban

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 25.

Nem mindennapi állapot uralkodik a beeskereki királyi járásbíró-ságon. Ismeretes, hogy a járásbíró-ságot egymásután hagyták el a bírók, mert fizetésük rendezése nem nyert elintézetést s a polgári életben anyagilag kedvezőbb elhelyezkedést találtak, úgy hogy végül a vezető-járásbíró: Jovánovity Bogdán dr. egyedül maradt. Jovánovity dr. tehát hosszabb időn át egyedül küzdött a mindinkább növekedő restanciákkal, hogy nem tudta a visszamaradó ügyeket mind elintézni, az nem rajta mulott, hanem a felsőbb hatóságokon, akik tétlenül nézték a lehetetlen állapotot.

Most azután újabb fordulat állott be. Jovánovity Bogdán dr.-t — a mint azt a „Torontál” az összes lapokat megelőzve közölte — törvényszéki elnökké nevezték ki s az elnöki széket elfoglalván, helyettesről kellett gondoskodnia. Jelenleg tehát újra csak egy bírója van a járásbíró-ságnak, Balla Emil dr. törvényszéki bíró, aki ideiglenesen helyettesíti a vezető-járásbíró-t. Balla dr. csupán polgári ügyekben ítélkezik s így a büntető tárgyalások már három hónapja szünetelnek, aminek következtében a restanciák száma nyolcszázra szökkent

fel. Azt is közölte a „Torontál”, hogy Suboticáról idehelyezték a járásbíró-sághoz Bakule Gézát, Bakule tegnap tényleg jelentkezett, de egyúttal bejelentette, hogy egészségi állapotának helyreállítása végett szabadságra utazik. Így tehát teljesen vigasztalan képet nyújt a beeskereki járásbíró-ság.

A törvényszéken is nagy változások mentek végbe. Markovity Boriszláv törvényszéki bíró a szigorlat letétele végett egy havi szabadságon van. Pavlovity Voiszlávot a tábla elnöke a vizsgálóbíró helyettesítésével és a lakáshivatal vezetői állásának betöltésével bizta meg egy évi időtartamra. Klarity Franko vizsgálóbíró betegszabadságra utazott, ugyszintén szabadságot tartott Zuglia Szretykót is s így jelenleg a következő törvényszéki bírók végzik funkciójukat: Jovánovity Bogdán dr. elnök, Kiss János dr., Boschi Ivó és Brunity Iván.

A törvényszéki jegyzők körében is változás történt. Maximesev Ozren törvényszéki jegyzőt ugyancsak az igazságügyminiszter ügyész megbízottá nevezte ki. Maximesev törvényszéki jegyző október elejével veszi át új hivatalát. Jókity Vaszilie, az eddigi ügyész megbízott lemondott állásáról és a polgári életben keres érvényesülést, ahol mindenesetre anyagilag nagyobb megbecsülésben részesül a kvalifikált tisztviselő.

HIREK

Eljegyzés. Adler Frigyes, a Viktória nyerstermék értékesítő vállalat egyik belfagya Debeljača és Kolb Paula Veliki Beeskerek, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Klopp Antal helybeli szabómester leányát, Klopp Annát, eljegyezte Scheidnass Mátyás szabómester Veliki Beeskerek. (Minden külön értesítés helyett.)

Gyógyszerkongresszus Suboticán. Suboticáról jelentik: Szeptember 25-én a jugoszláv gyógyszerészek kongresszusát tartanak Suboticán, amelyen megalakítják a gyógyszerész-kamarát. A kongresszus gyógyszerkiállításal van egybekötve.

Házasság. Rehorovszky Jenő, a pozsonyi „Magyar Újság” munkatársa házasságot kötött Bence Sári urleánnyal Pozsonyban.

Andrejty Zsarko rendőrállomány vezetője tegnap délelőtt 9 órakor vezette oltar elé Friedrich sörgyári igazgató leányát, Zsófikát, Nasznagyok voltak Jovánovity Emil és Georgievity eleméri gyógyszerész. A vőfélyi tisztet Vaszity Szeva töltötte be.

A svájci vöröskereszt-egylet kiküldöttje Athénben. Budapesti tudósítónk jelenti: Redding Bibereggbáró, aki a nemzetközi vöröskereszt egylet genti központjának magyarországi kiküldöttje, táviratot kapott a svájci kormánytól, hogy diplomáciai kiküldetésben azonnal utazzék Athénbe.

Villamosbaleset Beogradban. Beogradból jelenti tudósítónk: A Poincaré-utcában a posta épülete előtt fel akart szállni a villamosra Szedity Csedomir városi szolga. Szedity azonban ugrásközben a kocsi alá került, mely a jobblátát törölte le. Súlyos sérüléseivel be szállították a kórházba.

Haláloz volt magiszter sa meghalt.

A mun ellen. Fe tónk: Ma beogradi nagygyűlelghatáro török—g háborustemi háll szintén szónokai mertetté „Triglas keresked amelyet a delme”

Muzs

oh drág a boldog jobb bar a bánato örül, ha kodat k lesz árul Aki belof többet er dognságn örömmel amely Amelyre mabb és bereknek Ha bána el, veled bertársak kinevet. örül. Az e gyelnék. Ha joba valakire, mindig a ölel Muzsika

A vör ton ujal tek. Az bin ped tek be. zata is k ön de zennégy esére a lép fel. laknak s lyozhat

Melen kitölte terem a szer a v moros f egyékké hatni k délelöt vies Sz két birs dalkodó vénysze napi fo fellebbe rült az tet hely már me ben, es hogy e lencén, le az ár jesíthet lokalpa godnia fogház hétre.

* Csil és mi galvaun rek. Te

Halálozás. Ghillány Imre báró, volt magyar földművelésügyi miniszter sashalmi birtokán tegnap meghalt.

A munkások a háborusmozgalom ellen. Beogradból jelenti tudósítónk: Ma délelőtt a munkások a beogradi munkásotthonban tüntető nagygyűlést tartottak, amelyen a leghatározottabban tiltakoztak a török-görög konfliktusból eredő háborusmozgalmak ellen. — Az egyetemi hallgatók vasárnap délelőtt szintén ülést tartottak, amelynek szónokai a politikai helyzetet ismertették. — Vasárnap délután a „Triglas“-kávéház nagytermében a kereskedőegylet ülése folyt le, amelyet a „nyolc órai munkaidő védelme“ címen hívtak össze.

Muzsika

Oh drága, szép muzsika. A fáradt, a boldogtalan, a boldog ember legjobb barátja: Akinek elmondható a bánatodat: veled sir. Ha, ki veled örül, ha örülsz. Akivel minden titkot közölheted, mert sohasem lesz árulód. Aki megnyugvást ad! Aki belopja szívedre azt, ami a legtöbbet ér a földön: a szépnak, a boldogságnak, a megnyugvásnak, az örömmek a himnuszát. A muzsika, amely emberiebb az embertől. Amelynek lelke van. Szébb, finomabb és érzőbb lelke mint az embereknek. Felette áll az embernek. Ha bánatod van és neki panaszkodsz, veled sir és megnyugtat. Ha embertársadnak mondd el bajodat, kinevet. Ha örülsz, önzetlenül veled örül. Az emberek, ha örömmel van irigyelnék, de soha meg nem értnek. Ha jóbarát kell, ha szükségetek van valakire, csak hozzá forduljatok — mindig megért és mindig szeretettel ölel magához az édes, a drága Muzsika... E.

A vörheny. Pénteken és szombaton újabb megbetegedések történtek. Az előbbi napon négy, az utóbbin pedig három beteg jelentetett be. A vörhenyjárványnak áldozata is van, az egyik beteg esütőtörőn délután meghalt. Jelenleg tizenegyet a beteglétszám. Szerencsére a vörheny csak szörványosan lép fel, a betegek egymástól távol laknak s így könnyen megakadályozható a járvány továbbterjedése.

Melencén akart fogházbüntetést kitölteni. A törvényszéki tárgyalóterem rideg falai között nem egyszer a vádlottak önkéntelenül humoros feleletei teszik derültté az egyébként méltóságteljes, mondhatni komor hangulatot. Szombaton délelőtt volt egy ilyen eset. Miskovics Szvetozár melencei földmives két birkát lopott egy falujabeli gazdálkodótól, amiért a beeskereki törvényszék büntető tanácsa tizenegyet napi fogházra ítélte őt. Miskovics fellebbezése folytán a táblához került az ügy, mely az elsőfoku ítélet helybenhagyta. Az elítélt most már megnyugodott volna a végzésben, csak arra kérte a bíróságot, hogy engedné meg neki, hogy Melencén, az ő kedves falujában ülje le az áristomot. Ezt persze nem teljesíthette a bíróság s így a szegény lokalpatriotának meg kell nyugodnia abban, hogy a beeskereki fogház lássa őt vendégül arra a két hétre.

* **Csillárokat,** orvosi műszereket és minden egyébét nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Ötszáz százalék pótdadó az új kereseti adóra.

Tarifák szerint vetik ki az adót a tisztviselőkre és munkásokra. — Ezer dinár alap — százötven dinár adó.

— A „Torontal“ tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 25.

Az utóbbi időben több ízben foglalkoztunk az adókkal, amelyek érzékenyen fogják sújtani a kevésbé tehető, sőt szegény tisztviselőket és munkásokat is. A bonyolult rendeletekről közölt ismertetésből az olvasó nem következtetett a fizetendő összegre és még nagyjából sem tudhatta meg, hogy mennyire lesz megadóztatva, éppen azért célszerűnek s aktuálisnak láttuk egy intervjú keretében részletes felvilágosítást kérni, hogy mily nagyra rug voltaképpen a már oly sokszor emlegetett negyedik osztályú kereseti adó.

Bogojevity Iván pénzügyi revizor fogadta munkatársunkat és kimerítően a legnagyobb részletességgel és pontossággal magyarázta a rendelet végrehajtó részét.

Bogojevity revizor kijelentése szerint az eredeti kereset teljes összegét nem számítják, hanem levonva a drágaság nagyobbodásával kapcsolatban tett fizetésemelést, illetve a törzsfizetés és a jelenlegi bevételi összeg közötti különbözetet, csak az alapfizetés, a békebeli jövedelem után adóztatják meg az ezen adó alá tartozó polgárt. De nemcsak ezt a differenciát vonják le az adóalapból, hanem a hozzátartozók száma után is, megfelelő összeget. Ez az összeg három és öt dinár között váltakozik személyenként és naponként aszerint, hogy a család fő, milyen társadalmi állást tölt be. Tisztviselőnél előreláthatólag öt dinárt fogadnak el családtagonként és naponként, aszerint, hogy a család fő három dinárt számítanak be.

Arra a kérdésünkre, hogy a községi pótdadót a negyedik osztályú kereseti adó után is meg kell-e fizetni, azt a feleletet kaptuk, hogy a

háromszázötvenöt százalékos községi pótdadó minden közvetlen adó, tehát a IV. osztályú kereseti adó után is fizetendő és csupán a hadinyereség-, jövedelem- és vagyoadó az, mely mentes a sokszor jelentékeny összeget kitevő községi pótdadótól.

A kereseti adót — mondotta Bogojevity revizor — egy előre megállapított, nyomtatásban meglévő kules alapján vetik ki. A kereseti adó összegéhez százalékosan megállapított pótdadók járulnak, ezek a következők: általános pótdadó, hadipótlék, országos betegápolási alap, községi pótdadó, megyei pótdadó, rokkantadó, iskolaadó, utadó és iparkamari illeték. A sok pótdadó közül a legjelentősebb összeget a községi pótdadó képezi, de nem marad megszűrére mögötte az iskolaadó sem, mely nem kevesebb, mint hetvenkét százalék.

Világosabban, számokkal kifejezve, tehát így alakul majd a negyedik oszt. ker. adó: Vegyünk például egy ezer dináros nőtlen tisztviselőt, akinek leszámítva a drágasági különbözetet, háromszázharminc havi alapfizetése van. A tarifa szerint háromszáz dinár után huszonekét dinár negyedosztályú kereseti adó fizetendő, ami a pótdadókkal együtt felmegy nem kevesebbre, mint százötven-százhatvan dinárra. Természetesen ez csak hozzávetőleges számítás, mely inkább nagyobbodni mint kisebbedni fog.

Mindenesetre súlyosan érinti az új adóem a tisztviselő- és munkásvilágot, annál is inkább, mert annak kivetését és behajtását már az őszszel megkezdik, amikor a háztartásban amugy is nélkülözhetetlené válik minden garas.

Sikkasztásért elítélt munkás. Martinov Nedelyko munkás 1920 február 16-án ötezer koronát vett fel az akkori Kurländer és Basch cégétől bevásárlási célokra. Martinov azonban nem teljesítette megbízását, hanem a reája bizott összeget elsikkasztotta. A beeskereki királyi törvényszék büntető tanácsa néhány hónappal ezelőtt tartotta meg az ügyben a büntető főtárgyalást és Martinov Nedelykot sikkasztás büntetésében bűnösnek találva elítélte négy havi fogházra. Az elítélt az ítélet ellen fellebbezett, amire szombaton délelőtt jött meg a novisadi tábla, mint fellebbezési bíróság ítélete, mely az elsőfoku ítélet helybenhagyta. Martinov ez alkalommal sem nyugodott meg, hanem a semmitűzőkhez appellált.

Súlyos válságban az osztrai szénipar. A Tribuna közlése szerint az osztrai szénipar helyzete napról-napra súlyosbodik, aminek következményeképpen újabb tömeges munkáselbocsátásra került sor, főképpen a vitkovici üzemekben, ahol 2000 munkás veszt el munkalehetőségét.

Országos vásárok. Kumánon szeptember 28-án, Bégaszentgyörgyön 30-án és október 1-én, Csurogon 1-én, Potiszki Szveti Nikolán (Tiszszentmiklóson) 1-én és Oroszlamoson 1-én országos vásárt tartanak.

A dalmát borkereskedelem helyzete. Spalatóból írja tudósítónk: A spalatói gazdasági felügyelőseg. jelentése szerint a dalmáciai borkereskedelemben nagy pangás észlelhető. A helyi fogyasztás elenyésző, kivételre pedig alig kerül valami. Se külföldre, se belföldi szállításra nem vesznek bort, pedig hozzávetőleges becslés szerint 15-20 ezer hektoliter eladatlan bor van Spalatóban fokonként, 150-170, vagy hekoliterenként 2300-2800 dináros árral. Az idei termés a hosszú szárazság miatt gyengének ígérkezik.

A volt magyar államvagyon felbecslése. Bukarestből jelentik: A magyar állam Romániától öt millióardot követel az elesatolt területeken lévő állami vagyonért. Románia szintén megbecsülte ezt az állami vagyont és alig valamivel többet hozott ki egy milliárdnál. A

két becslés közötti nagy különbség arra indította a külügyminisztert, hogy a román becslés revízióját rendelje el. A revíziós bizottság tagjai dr. Márta Sándor, a temesvári ítélőtábla elnöke, Papp János és Laday István miniszteri tanácsosok és Negrea Kamil egyetemi tanár.

Egy zsák kukorica — egy hónapi fogház. Hónapokkal ezelőtt történt, hogy Serfőző Ferenc vasutas figyelmeztette Peres György fűtőt, hogy a vasúti vágányok mentén egy zsák kukorica hever. Serfőző ezután felségítette a zsákot Peres hátára, aki kijelentette, hogy reggel, az inspeksiós idejének letelte után átadja feljebbvalóinak. Peres a zsákot tényleg elvitte és átadta Salamonnak Pál fűtőnek, aki a mozdonyban helyezte el a zsákmányt. Reggel, a szolgálat után Salamonnak a lakására vitte a kukoricát, ahol másnap a rendőrök meg is találták. A beeskereki királyi törvényszék elé szombat délelőtt került a bűnyűgy, mely Salamonnak Pál és Peres György fűtőt bűnösnek találta s ezért mindkettőt egy-egy havi fogházra ítélte. Serfőző ártatlanságát bebizonyítottának látta a bíróság, azért felmentette őt. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a két elítélt azonban fellebbezett.

A Krupp-művek angol rendelkezéseket kaptak. A „Matin“-nak jelentik Londonból: Az esseni Krupp-cég megbízottjai nagy glasgowi cégektől jelentékeny összegű rendeléseket kaptak hajóépítő anyagokra. A német cég árai sokkal előnyösebbek voltak, mint a hasonló angol cégek részéről betérjesztett árajánlatok.

Tömeggyilkosság egy román bányavállalat közgyűlésén. Bukarestben a Technika bányarésztvénytársaság tegnapi délutáni közgyűlése valóságos tömeggyilkosság színhelye lett. Cristescu mérnök, a temesvári ügyvétem tanára is megjelent és éppen akkor lépett a terembe, amikor Antonescu Emil egyetemi tanár kijelentette, hogy a vállalat összeomlás előtt áll és helyzete tarthatatlan. Az elnök felelősségre vonja Mihalescu, Nicolescu és Juon fiúereket, akik a vállalat adminisztratív ügyeit intézték és bűnös mulasztással vádolta őket. Cristescu mérnök, kinek félmilliót kitevő összes vagyona a vállalat részvényeiben feküdt, szintén felelősségre vonta a két igazgatót, mire ingerült szökváltás keletkezett közöttük és Cristescut botokkal megfenyegették. Cristescu halálsápadtan előrántotta revolverét, lőtt és egy golyó Antonescu egyetemi tanár fejét találta, aki erősen vérezve összesett. A Mihalescu fiúereke Georgescu ügyvéssel elmenekültek. Az egyetemi tanár üldözőbe vette őket és a lépcsőházban sikerült elérnie Georgescut, akit agyonlőtt, az egyik Mihalescu pedig egy közeli üzletbe menekült. Cristescu ide is követte a menekülőt és agyonlőtte. Cristescut nagynehezen lefegyverezték, de mielőtt megakadályozták volna, zsebéből egy mérgező telt fiolát vett elő és megmérgezte magát. Antonescu Emil egyetemi tanárt szanatóriumba szállították, ahol azonnal megoperálták, de állapotja súlyos, mert a golyó agyát is érte.

* **Ha Nagyromániában üzleti ügyei vannak, hirdessen az „Arad és Vidék“-ben.** Kiadóhivatal Arad.

Allat az emberben. Borzalmas bűnyűben hirdette ki szombat délelőtt a becskerekai királyi törvényszék a semmitőszék ítéletét. A vádirat szerint K. Antal becskerekai földműves 1920 decemberében két ízben tizennégy éves fejletlen leányával, annak beleegyezésével érintkezett. A becskerekai törvényszék a bestiális apát két évi fegyházzal sújtotta, ami ellen azonban K. Antal fellebbezést jelentette be. A novisadi tábla, mely a múlt hónapban tárgyalta a bűnyűt, felémelte a büntetést három évi fegyházra. K. Antal ezuttal is enyhítést kért, amire most érkezett meg a legfelsőbb fórum, a novisadi semmitőszék válasza. A semmitőszék végzése K. Antal büntetését két évi fegyházra szállította le.

A „Nova Evropa” szeptember 21-én megjelent VI. könyvének a következő a tartalma: 1. A nemzeti zene misztériuma. (Zacharov Ev.) 2. A zene pszichológiája. (Manojlović K. P.) 3. Nemzeti melódiák. (Krstić P. J.) 4. Nemzeti zenénk fejlődésének akadályai. (Gyorgyevic R. Vlad.) 5. Melografiai organizációja. (Žganec Vinko dr.) 6. A muraközi nemzeti éneklés. (Žganec V.) 7. Žganec Vinko és az ő gyűjteményei. (Dugan Franjo.) 8. A horvát egyházi zene. (Barle J.) 9. Az összes szlávok dalszövegei. (Sirola Bozidar.) 10. A zsidó zenészek és a zsidó népdal. (Hirschler Zsiga.) 11. Az 1921—1922. évi zenészeson. (Safraček L.—Kavić.) 12. Wagner Parsifálja Zagrebben. (Novák V.) 13. A mi zenefolyóirataink. (V. N.) — Politikai szemle: Az intellektualisták kongresszusa Zagrebben. (L. Mik.)

* Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület.** Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

* Megbizásunk van egy új veliki-becskekeri bank és egy beogradi ügyvédi iroda részére több kezdő és két-két több évi gyakorlattal bíró hivatalnokot és hivatalnoknőt felvenni. A szerb nyelv tökéletes tudása megkívánatik, továbbá gépírás és esetleg valamely nyelven gyorsírás. — Keresünk továbbá két áruügynököt és két könyvtérjesztőt és hirdetés szerző ügynököt. — Irásbeli ajánlatok október hó 2-áig a Banatska Trgovacka Agencija címeire Veliki Beeskerek, Aleksandrova-u. 27. sz. alá küldendők.

Stinnes-ellenes alakulás. Berlinből jelentik: A Stinnes-vállalat mintájára, mely óriási vas-és szénbányászatait saját hajózási vonalakkal köti össze, Wolf Ottó kölni vasipari cég az egyik legnagyobb német hajózási vállalattal, a Norddeutscher Lloyd-dal lépett érdekösösségre. A Wolf-cég a legnagyobb német vasgyár, a Phoenix tulajdonosa, azonkívül vannak saját szénbányái és gépgyárai. A kölni vaskirály az említett társulással kedvező szállítási feltételeket teremt gyártmányai számára, exportját és kereskedelmi szervezeteit versenyképessé teszi és felveheti a küzdelmet a legnagyobb német ipari koncernnel, a Stinnes-csoporttal. Wolf Ottó felügyelőbizottsági tagja lesz a Norddeutscher Lloyd-nak. Ezzel a hajózási vállalattal együtt a Roland-Linie is a Wolf-csoport ér-

dekkörébe kerül. A nagyszabású tranzakciót a berlini Herzfeld-bankház bonyolította le, melynek nem ez az első ilyen hatalmas pénzügyi művelete. A kálibánya-vállalatok koncentrációját is ez a bankház közvetítette.

* Átutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

Modern táncanfolyam. Miután a táncmesterek országos kongresszusát tartanak, modern táncanfolyamunk megnyitását szeptember 16-ról szeptember 25-re halasztjuk el. Rosenberg Lajos és Rosenberg Richárd balettmesterek.

Ujfajta büntetés. Egy Breslau mellett lévő morva községben a rendőrség ujfajta büntetési módot talált ki. Mindazokat, akiket mezei, vagy kertfőpáson érnek tetten, pelengére állítják, olyképpen, hogy minden vasárnap abban a községben, ahol laknak, kidobolják, hogy mit lopott és hogy ezért mekkora büntetést kapott. Az új büntetési módnak nagyszerű eredménye van. A tolvajok száma nagyobb arányban csökken, mint amilyen arányban az utóbbi időben emelkedett.

* Halesont nélküli fűzők, melltaratók, mellfűzők, orvosi rendelésre haskötők a legjobb minőségben készülnek Arnstein Józsa fűzőszalonjában Veliki Beeskerek, Aleksandrova u. 22. Régi fűzők alakítását is vállalom.

Wirtschaftlicher Kompass. A Bánáti Kereskedelmi- és Iparkamara kiadásában német nyelven megjelenő kereskedelmi és ipari törvénytar második füzeté a napokban jelenik meg a következő tartalommal: Auszug aus dem Gesetze über das Budgetzwölftel. — Valutasisicherung in Dinaren. — Abänderung und Ergänzung im Ausfuhrzolltarif. — Beschluss des Finanzministers über Dinarzahlungen zugunsten ausländischer Firmen. — Ursprungszeugnisse. — Aufhebung der Getreideeinfuhrzölle. — Erhöhung des Ausfuhrzollens auf Fett. — Erhöhung der Konsumsteuern. — Valutaversicherung bei Kleinentport. — A kamara törvénytára a hivatalos lapban való megjelenésük után hiteles német fordításban azonnal hozza a kereskedő- és ipari köröket érdeklő összes törvényeket és rendeleteket. A törvénytar október füzetek alakjában jelenik meg és ára 16 oldalas ivenkint 5 dinár. Az első füzet a munkásbiztosításról szóló törvényt és annak végrehajtási utasítását tartalmazza, terjedelme 6 és fél iv, ára 32-50 dinár. A most megjelenő második füzet terjedelme 16 oldal, ára 5 dinár. Állandó előfizetők az egyes füzeteket portómentesen kapják. — Megrendelhető Wirtschaftlicher Kompass címen. Veliki Beeskerek. Postafiók 42.

Szerkesztői üzenet.

Ősz van újra. Ősz ugyan még nincsen, de a beküldött verset mégsem közölhetjük. Nem azért, mert még nincs itt a hivatalos ősz, sem azért, mintha a vers nem volna jó, hanem azért, mert lapunk térfogata nem engedi az ilyen hosszú őszi versek

közlését. Méltóztassék az „Ut” című maista lapnak beküldeni. Ott bizonyára szívesen fogadják és valószínű, hogy le is közlik.

Sport

A novisadi orsz. athl. verseny.

Az NTK vasárnap rendezte meg orsz. versenyét, főként a beogradi athléták tömeges indulásával. A bánátiak zöme elmaradt s ez meg is látszik az eredményeken.

100 m. 1. Popovics 11 mp. (?), 2. Jovanović, 3. Kolb. — Gerely: 1. Gyuraszevics (NAK) 33'43 m., 2. Vermes (NTK) 33'28 m., 3. Dombó (NAK) 32'43 m. — Távolugrás: 1. Popovics 622 m., 2. Joanovics 612 m., 3. Kolb 597 m. — 800 m.: 1. Radivojevics (BSK) 2:15 p., 2. Miskolczy, 3. Folkmann. — Súlydobás: 1. Stojanovics (BSK) 11'67 m., 2. Petkovics 10'25 m., 3. Vermes 9'46 m. — 400 m.: 1. Grujics (Kanizza) 54'1 mp. (?), 2. Stengel (NTK), 3. Kossa (Viktória) — 1500 m.: Pekeszovics (Jug.) 4:44 p., 2. Miskolczy. — Hármassugrás: 1. Ruzsics (Jug.) 12'47 m., 2. Csolakovics 12'13 m., 3. Guthsom 11'63 m. — 200 m.: 1. Popovics 23 mp., 2. Grujics, 3. Kossa. — Diszkosz: 1. Stojanovics 34'36 m., Christian 32'39 m., 3. Filipán 29'02 m.

Tennisz.

A novisadi orsz. bajnoki verseny hatalmas mezőnyt gyűjtött Novisadra. Kivonult az egész beogradi diplomáciai kar, mint az itteni tennisz legerősebb reprezentánsai. A verseny még tart. Az előmérkőzések során Balás (Viktória) az ő oldalára besorozott összes nagy ágyukat sorra verte, így Balás—Blagojevity (Páris) 6:4, 6:1. Balás—Delcoigne (Belga) 6:3, 6:3. Balás—Nédics (Beograd) 6:3, 11:9. A „pehelysúlyu” oldalon lévő Csernojarovval ma, hétfőn játsza le a döntőt. Favorit Balás.

Slávia—Zseljeznicsári 2:0 (1:0). Serlegmérkőzés. Biró: Tillinger.

Swäbische I. b.—Obility I. b. 0:0 Barátságos. Biró: Áron.

Ratarszki I. a.—Swäbische I. a. 0:0 Barátságos. Biró: Pogradszki.

Obility—ZsSE bajnoki mérkőzése tegnap délután folyt le Džomboljon. Eredmény 3:2 ZsSE javára.

Magyarország—Ausztia válogatott = 2:2 (1:1). — A goalokat Hirzer és Kuthan lötték.

Zagreb—Novi Sad válogatott 7:0 (4:0).

A legolcsóbban lehet beszerezni

varrógépeket,

órákat és arany-Grünfeld Armin varrógép-, ékszereket óras- és ékszerüzletében, Veliki Beeskerek (a nagyhid mellett).

Legújabb

Simy-cipők

dus választékban, készen és mérték szerint a legolcsóbb árban kaphatók

Ferenczi Jánosnál Vel. Beeskerek, Aleksandrova (Fő) u.

Kizárólag saját készítményű áru! Tekintse meg mielőbb kirakataimat!

1670

Mész- és aprítottfa-üzlethez egy

önálló elárusító

kerestetik

Cim a kiadóban. — — 1664

Bádogosok figyelmébe!!

Jókarban levő szerszámok eladók

Ferenca Deaka (Deák Ferenc) u. 9.

Használt

palack

egy nagyobb tételben
olcsón eladó!

Dr. Fodor, Lukács-féle szeszgyár. - 1639

Nászajándékokat, táblaüveket

és egyéb e szakmába vágó cik-
keket legolcsóbban vásárolunk

Ivanitza Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpa-
kereskedésében

Veliki Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

VRSAC és vidékén HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTAL”
részére felvesz 938

GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

1319